

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра кафедра теорії і практики журналістики

Затверджено
на засіданні кафедри теорії і
практики журналістики
факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 2 від 31 серпня 2022 р.)

В. о.завідувача кафедри
проф. Присяжний М.П.

Силабус з навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ТА РЕДАГУВАННЯ»,
що викладається в межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЖУРНАЛІСТИКА»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика

Львів 2022

СИЛАБУС КУРСУ
«ІСТОРІЯ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ТА РЕДАГУВАННЯ»
2022-2023 навчального року

Назва курсу	«Історія видавничої справи та редагування»
Адреса викладання курсу	Вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра теорії і практики журналістики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика, Спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі курсу	<i>Лекції:</i> Лозинський Мар'ян Володимирович, кандидат історичних наук, доцент кафедри теорії і практики журналістики
Контактна інформація викладачів	Лозинський М.В. m_lozynskyj@lnu.edu.ua вул. Генерала Чупринки, 49 (к. 202)
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються у день проведення лекцій/практичних занять, а також за попередньою домовленістю. Також можливі он-лайн консультації через Skype або подібні ресурси.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/employee/lozynskyj-m-v
Інформація про курс	Дисципліна «Історія видавничої справи та редагування» є дисципліною вільного вибору зі спеціальності 061 – Журналістика для освітньої програми, яка викладається у сьомому семестрі в обсязі 4,5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	В рамках дисципліни «Історія видавничої справи та редагування» слухачі розглядають основні етапи становлення і розвитку видавничої справи в контексті важливих історичних подій як світу, так і України: досягнення в галузі друкарства і взаємозв'язок видавничої справи та журналістики.
Мета та цілі курсу	<i>Метою</i> вивчення курсу є системний розгляд зародження та розвитку видавничої справи та редагування в світовому та українському контексті. Основними <i>цільми</i> курсу є розгляд основних етапів розвитку видавничої справи та редагування в світі та Україні, починаючи із стародавнього світу і закінчуючи початком ХХІ ст.; виділення основних осередків рукописної та друкарської справи; аналіз основних редакторських новацій в минулому та сучасності у взаємозв'язку із розвитком журналістики; розгляд життя і діяльності знакових імен видавничо-друкарської справи в Україні та світі.
Література для вивчення дисципліни	Основна: 1. Скленар І. Історія видавничої справи та редагування: навч. посіб./ Скленар І. М., Лозинський М. В. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2014. – 192 с. 2. Тимошик М.С. Історія видавничої справи: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / М.С.Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

	<p>3. Срібняк І. Історія журналістики (XVIII-XX ст.). – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. – 308 с.</p> <p>4. Ісаєвич Я. Українське книговидання XIX-XX ст. [Електронний ресурс] / Українське книговидання: витoki, розвиток, проблеми [моногр.]. – Львів, 2002. – Режим доступу до статті: http://litopys.org.ua/isaevych/is33.htm</p> <p>5. Підмогильна Н., Терханова О. «Освітні вектори у сфері видавничої справи та редагування. <i>Communications and Communicative Technologies</i> 20. Дніпро, 2020. – С. 67-72.</p> <p style="text-align: center;">Допоміжна:</p> <p>1. Тимошик М.С. Книга для автора, редактора, видавця. – К.; Наша культура і наука, 2006. – 560 с.</p> <p>2. Зелінська Н.В. Наукове книговидання в Україні. Історія та сучасний стан: навч. посібник / Н. В. Зелінська. – Львів: Світ, 2002. – 268 с.</p> <p>3. Лобода С. М., Денисенко С. М. Видавнича справа і технічне редагування: навчальний посібник. – К.: НАУ, 2021. – 76 с.</p> <p>4. Україна. Закон. Про державну Підтримку книговидавничої справи в Україні: Прийнятий 6 берез. 2003 р. № 601 // Голос України. – 2003. – 3 квіт. – С.6; Уряд. кур'єр. – 2003. – 4 квіт. – С. 8; Офіційний вісник України. – 2003. – № 14. – С. 6-9.</p> <p>5. Вісник «Книжкової палати України». – 2021. – №4. – URL: http://visnyk.ukrbook.net/article/view/257231</p> <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <p>1. Закон України «Про видавничу справу» [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80</p> <p>2. Сайт «Читомо». URL: chytomo.com/</p> <p>3. Сайт «ЛітАкцент». URL: http://litakcent.com/</p>
Обсяг курсу	48 год. лекційних занять, 48 год. практичних занять та 39 год. самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p><i>знати:</i></p> <p>осередки та шедеври видавничої справи в стародавньому світі (II тис. до н.е. – I ст. н. е.);</p> <p>шедеври давньоукраїнської рукописної книги, книгописання в Україні після прийняття християнства;</p> <p>зародження та поширення друкарства в світі та Україні (кінець XIII – початок XXI ст.), враховуючи друкарські та редакторські новації у взаємозв'язку із журналістикою;</p> <p>діяльність постатей видавничо-друкарської справи в європейському та національному вимірах;</p> <p>зміст концепцій про джерела національного книгодрукування;</p> <p>осередки раннього українського друкарства та його визначних представників (XVI-I половина XVII ст.);</p> <p>боротьбу за українське друковане слово в кінці XIX ст. – на початку XX ст. в умовах різних окупаційних режимів;</p>

	<p>відродження книговидання в 1917-1920 рр. та розвиток видавничої справи в Західній Україні (кінець XIX ст. – 30-ті роки XX ст.);</p> <p>основні етапи книговидавничої справи в період СРСР;</p> <p>основні етапи книговидавничої справи в незалежній Україні.</p> <p><i>вміти:</i></p> <p>системно пов'язати історію книговидання із зародженням періодичної преси в Європі у XVII ст.;</p> <p>розрізняти типи друкованої продукції з часу винайдення друкарського верстата і також типи друку, включно з XXI ст.;</p> <p>виділяти наративи російської пропаганди стосовно національної спадщини українського народу загалом і книжкової культури зокрема;</p> <p>створити схему становлення одного із національних видавництв у XX ст.</p>
Ключові слова	Видавнича справа, книгописання, друкарство, книговидання, розповсюдження, редагування
Формат курсу	Очний
Теми	<u>Див. Схема курсу</u>
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з журналістикознавчих зокрема та історичних дисциплін загалом, достатніх для сприйняття категоріального апарату бакалавра зі спеціальності 061 журналістика
Навчальні методи та техніки під час викладання курсу	Лекції, практичні, консультування, дискусії
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, доступ до мережі Інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>20 балів – усні відповіді на лабораторних заняттях та участь у дискусіях;</p> <p>30 балів – за розроблення проекту-презентації про історію і становлення одного із національних видавництв в XX ст. (період і тип видавництва – за вибором).</p> <p>Форма поточної звітності. Дві контрольні роботи в кінці кожного модуля. Максимальна кількість балів за контрольну роботу – 10 (загалом 20).</p> <p>Форма підсумкової звітності. Колоквіум у формі тестування. Максимальна кількість балів – 30.</p> <p>Письмові роботи: Okремо студенти розробляють проект-презентацію про історію і становлення одного із національних видавництв в XX ст. (взірець їм буде запропоновано).</p> <p>Академічна доброчесність є обов'язковою умовою зарахування завдань. Відсутність посилань на використані</p>

	<p>джерела, будь-яке фабрикування, джерел, плагіат будь-якої частини тексту є проявом академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Оцінюванню підлягають лише оригінальні дослідженнями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Слухачі в обов'язковому порядку повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених цією дисципліною.</p> <p>Література. Усю літературу для забезпечення вивчення дисципліни студенти опрацьовують самостійно. Заохочується до використання також й інша література та джерела, яких немає у переліку рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за самостійну роботу, бали за контрольні роботи після кожного модуля, за виконання письмової роботи і за підсумкове тестування на колоквіумі. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізньєнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
<p>Питання на колоквіум</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Видавничий матеріал в первісну добу. 2. Давні форми книги. 3. Давньоукраїнські пам'ятки в дохристиянську добу. 4. Провідні осередки рукописної справи після прийняття християнства. 5. Життя та друки Йоана Гутенберга. 6. Друкарська справа в чернігівсько-сіверському краї. 7. Тематичний спектр стародруків та їх структурування. 8. Мовні особливості та їх вплив на книгодрукування в Україні в XIX ст. 9. Нищення кращих книговидавничих набутоків минулого у 20-30-их роках XX століття. 10. Взаємозв'язок журналістики і книговидавничої справи в незалежній Україні. 11. Стан книговидання в Україні з 2014 року і в період повномасштабного вторгнення росії.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.</p>

Схема курсу

Змістовий модуль 1. Рукописна та книговидавнича справа в національному та європейському вимірах (II тис. до н.е. – XVIII ст.)					
1-2 тижні (12 год.)	<p><i>Тема 1.</i> . Видавнича справа у давнину (II тисячоліття до н.е. - I ст. н. е.).</p> <p>1.Видавничий матеріал в первісну добу.</p> <p>2. Давні форми книги.</p> <p>3. Ранні осередки рукописної книги на Близькому Сході, в Азії та Європі.</p> <p><i>Тема 2.</i> Давньоукраїнська рукописна книга. Книгописання в Україні після прийняття християнства.</p> <p>1. Давньоукраїнські пам'ятки в дохристиянську добу.</p> <p>2.Провідні осередки рукописної справи після прийняття християнства.</p> <p>3. Шедеври видавничої справи XI-XVI ст.</p>	Лекції (4 год) / Практичні заняття (8 год.)	<p>Тимошик М. Історія видавничої справи. – К., 2003. – С. 20-40.</p> <p>Скленар І., Лозинський М. В. Історія видавничої справи та редагування: навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2014. – 192 с.</p> <p>Всесвітньо відомі Сувої Мертвого моря відтепер можна знайти в Інтернеті [Електронний ресурс] // РІСУ. – 27.09.2011. URL: http://risu.org.ua/ua/index/all_news/culture/religious_media_and_Internet/44573/</p> <p>Кралуок П. Євангеліє княгині Жеславської [Електронний ресурс] // РІСУ. – 29.08.2011. – Режим доступу до статті: http://risu.org.ua/ua/index/exclusive/events_people/44070/</p>	<p>Засвоєння понять про матеріали стародавнього світу у письмі, про давні форми книги.</p> <p>Розгляд основних осередків рукописної книги на Близькому Сході, в Азії та Європі.</p> <p>Прочитання матеріалів з медіа про набутки стародавнього світу і староукраїнські рукописи (див. джерела до теми)</p> <p>(6 год)</p>	2 тижні
3-4 тижні (12 год.)	<p><i>Тема 3.</i> Поширення друкарства в світі (кінець XIII –XVII ст.).</p> <p>1.Перші спроби створення рухомих літер.</p> <p>2.Винайдення друкарського верстата та його творці.</p>	Лекції (4 год) / Практичні заняття (8 год.)	<p>Скленар І., Лозинський М. В. Історія видавничої справи та редагування: навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2014. – 192 с.</p> <p>Ісаєвич Я. Перша друкарня у Львові [Електронний ресурс]/ Українське</p>	<p>Засвоєння матеріалу про проби створення рухомих літер.</p> <p>Розгляд концепцій витоків: радянсько-російська; західна; І.Огієнка; О.Мацюка, Я.Запaska.</p> <p>Прочитання</p>	2 тижні

	<p>3. Життя та друки Йоана Гутенберга.</p> <p><i>Тема 4.</i> Концепції джерел національного друкарства. Життя і друки Івана Федоровича</p> <p>1. Концепції витоків: радянсько-російська; західна; І.Огієнка; О.Мацюка, Я.Запаска.</p> <p>2. Рання друкарська діяльність І.Федоровича.</p> <p>3. Друки І.Федоровича у Львові і Острозі.</p>		<p>книговидання: витоків, розвиток, проблеми [моногр.]. – Львів, 2002. URL: http://litopys.org.ua/isaevych/is07.htm</p>	<p>публікації про друки І. Федоровича у Львові (див. джерело до теми)</p> <p>(8 год)</p>	
<p>5-6 тижні (12 год.)</p>	<p><i>Тема 5.</i> Осередки раннього українського друкарства та його визначні представники (XVI - I половина XVII ст.).</p> <p>1. Галицько-волинський осередок раннього друкарства.</p> <p>2. Видавнича діяльність Києво-Печерської лаври в суспільно-релігійному контексті.</p> <p>3. Тематичний спектр стародруків та їх структурування.</p> <p><i>Тема 6.</i> Видавничо-друкарська справа у світі та в Україні (друга половина XVII – XVIII ст.)</p> <p>1. Друкарські технологічні новації в Європі і Америці.</p> <p>2. Структура, обладнання та умови</p>	<p>Лекції (4 год) / Практичні заняття (8 год.)</p>	<p>Скленар І., Лозинський М. В. Історія видавничої справи та редагування: навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2014. – 192 с.</p> <p>Тимошик М. Історія видавничої справи. – К., 2003. – С.148-194.</p> <p>Ісаєвич Я. Початки друкарства в Києві [Електронний ресурс] / Українське книговидання: витоків, розвиток, проблеми [моногр.]. – Львів, 2002. URL: http://litopys.org.ua/isaevych/is13.htm</p>	<p>Розгляд осередки раннього українського друкарства, постатей типографів означеного періоду. Засвоєння тематичного спектру стародруків.</p> <p>Аналіз друкарських технологічних новацій в Європі і Америці з точки зору сьогодення. Цензурування імперцями-росіянами книговидавничої справи в добу падіння Гетьманської України</p> <p>(8 год)</p>	<p>2 тижні</p>

	праці в українських друкарнях. 3. Київське і чернігівське книговидання під контролем імперської цензури.				
Змістовий модуль 2. Історія видавничої справи та редагування: винаходи, процеси, персоналії (XIX-початок XXI ст.)					
7-8 тижні (12 год)	<p><i>Тема 7.</i> Друкарство й книговидання в світі та Україні (XIX ст.): новації, тематика, мовні особливості</p> <p>1.Світовий поступ в книгодрукуванні XIX ст. 2.Тематика і типи книг в Західній Європі. 3.Розвиток наукового книговидання (на прикладі Київського університету св. Володимира).</p> <p><i>Тема 8.</i> Уповільнення розвитку української видавничої справи (II пол. XIX ст. – початок XX ст.). Відродження книговидання в 1917-1920 рр.</p> <p>1.Видавничий рух в умовах цензури російської імперії. 2.Видавнича справа після 1905 року. 3.Нова видавнича мережа в період національно-визвольних змагань.</p>	Лекції (4 год) / Практичні заняття (8 год.)	<p>Скленар І., Лозинський М. В. Історія видавничої справи та редагування: навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2014. – 192 с.</p> <p>Ісаєвич Я. Українське книговидання XIX-XX ст. [Електронний ресурс] / Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми [моногр.]. – Львів, 2002. URL: http://litopys.org.ua/isaevych/is33.htm</p> <p>Рясна О. О. М. Максимович як видавець книг для народної освіти // Друкарство. – К., 2004. – № 5 (вересень-жовтень). – С. 84 – 87.</p>	<p>Засвоєння основних друкарсько-технологічних новацій XIX ст., тематики книг провідних видавництв і видавців того періоду в Європі</p> <p>Аналіз суспільно-політичного контексту стагнації і заборони національного друкованого слова в умовах імперії</p> <p>Розроблення плану презентації про історію і становлення одного із національних видавництв в XX ст.</p> <p>(6 год)</p>	2 тижні

<p>9-10 тижні (12 год.)</p>	<p><i>Тема 9.</i> Розвиток видавничої справи в Західній Україні (кінець XIX ст. – 30-ті роки XX ст.) 1. Книговидання в Західній Україні в умовах Австро-угорської імперії. 2. Видавнича справа в Галичині та на Волині в 20-30-ті роки XX ст. 3. Видавнича справа на Буковині та Закарпатті в умовах окупаційних режимів (20-30-ті роки XX ст.).</p> <p><i>Тема 10.</i> Видавнича справа періоду радянської влади (1919-1990): організаційний, ідеологічний аспекти</p> <p>1. Знищення видавничо-друкарських надбань в період комуністичного терору. 2. Ідеологічна видавнича система в мовах радянської окупації. 3. Специфіка видавничих професій в радянський час. 4. Обговорення студентських робіт - презентацій</p>	<p>Лекції (4 год.) / Практичні заняття (8 год.)</p>	<p>Скленар І., Лозинський М. В. Історія видавничої справи та редагування: навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 192 с.</p> <p>Скуратівський В. Іван Тиктор, або Друкар часописів небачених [Електронний ресурс] // Хрещатик. – 21.11.2007. URL: http://www.kreschatic.kiev.ua/ua/3189/art/1195593070.html</p>	<p>Засвоєння основних фактів про історію книговидання в Україні в XX ст. в умовах окупаційних режимів – польського, радянського та ін. Осмислення постатей національного книговидання в XX ст. крізь призму журналістики. Опрацювання джерела до теми про видавця Івана Тиктора Написання презентації про історію і становлення одного із національних видавництв в XX ст.</p> <p>(6 год)</p>	<p>2 тижні</p>
<p>11-12 тижні (12 год.)</p>	<p><i>Тема 11.</i> Видавнича справа в незалежній Україні: організаційний, тематичний, законодавчий аспекти</p>	<p>Лекції (4 год.) / Практичні заняття (8 год.)</p>	<p>Скленар І., Лозинський М. В. Історія видавничої справи та редагування: навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 192 с.</p>	<p>Розгляд нових типів видавництв з 1991 року. Засвоєння суспільно-політичного контексту становлення книговидавничої</p>	<p>2 тижні</p>

	<p>1.Розвиток системи видавничої справи в добу незалежності.</p> <p>2.Законодавчий захист національного книговидання з 1991 року.</p> <p>3.Розвиток національного книговидання після Помаранчевої Революції і Революції Гідності.</p> <p>4.Стан національного книговидання в умовах воєнного стану 2022 року.</p> <p>5. Обговорення студентських робіт - презентацій</p>		<p>Лобода С. М., Денисенко С. М. Видавнича справа і технічне редагування: навчальний посібник. – К.: НАУ, 2021. – 76 с. Україна. Закон. Про державну Підтримку книговидавничої справи в Україні: Прийнятий 6 берез. 2003 р. № 601 // Голос України. – 2003. – 3 квіт. – С.6; Уряд. кур'єр. – 2003. – 4 квіт. – С. 8; Офіційний вісник України. – 2003. – № 14. – С. 6-9.</p>	<p>галузі. Розгляд основних пунктів законодавчих документів про захист фаціального книговидання і періодики. Аналіз стану книговидання з 24 лютого 2022 року (згідно з джерелами до теми)</p> <p>(5 год)</p>	
--	--	--	--	--	--